

Zitting 1982-1983 Nr. 44a

16 481

Herziening van de Wet op de kansspelen (speelautomaten)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹
Vastgesteld 22 februari 1983

De leden van de C.D.A.-fractie gaven te kennen zich ermee te kunnen verenigen dat een zekere regulering van het spelen op speelautomaten noodzakelijk is, aangezien de thans nog bestaande regelgeving, gezien de technische ontwikkelingen en de behoefte van het publiek, heeft geleid tot een oncontroleerbaar illegaal spelen op grote schaal.

Zij vroegen zich evenwel af of het zeer ingewikkelde stelsel, zoals dat in het onderhavige wetsontwerp wordt beoogd, er in de praktijk niet toe zal leiden, dat sommigen, om alle complicaties van vergunningen en regelingen te ontgaan, alleen al om die reden tot illegaal plaatsen zullen besluiten. Hoewel de bewindslieden in de Tweede Kamer uitvoerig hebben betoogd, dat de controle op de uitvoering van de wet geen al te grote problemen behoeft op te leveren, zouden de leden van de C.D.A.-fractie toch van de bewindslieden willen vernemen of ook de opsporing en vervolging een zodanige prioriteit zullen (kunnen) krijgen, dat niet alleen theoretisch maar ook praktisch de nieuwe bepalingen op de speelautomaten kunnen worden uitgevoerd.

Kunnen de bewindslieden enige indruk verschaffen van de hoeveelheid werkzaamheden, die het voorliggende wetsvoorstel aan politie en justitie zal verschaffen?

De aan het woord zijnde leden merkten vervolgens op dat het in de praktijk zo schijnt te zijn, dat speelautomaten diverse keren per jaar worden verwisseld. Onduidelijk is nu of voor iedere individuele automaat opnieuw leges dient te worden betaald, dan wel dat de leges wordt geheven over een bepaald tijdvak, met name één jaar.

Aandacht verdient naar de mening van de aan het woord zijnde leden de leeftijdsbeperking die in het onderhavige ontwerp is opgenomen. De bescherming van jongeren onder de 16 jaar is huns inziens gebrekkig geregeld.

Het is niet bekend in welke mate het spelen op kansspeelautomaten op jongeren verslavende effecten heeft. Hierover ontbreken exacte gegevens. Dit neemt echter, aldus deze leden, niet weg dat er aanwijzingen zijn die voldoende aannemelijk maken, dat de jeugd een zekere bescherming behoeft.

In het wetsontwerp is een tweedeling aangebracht die huns inziens twijfelachtig is. Het is personen beneden de leeftijd van 16 jaar verboden

¹ Samenstelling: Mw. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn (CDA) (voorzitter), Russell (CDA) Derks (PvdA), Mw. Mastik-Sonneveldt (PvdA), Heijne Makkreel (VVD), Feij (VVD), Glastra van Loon (D'66), De Gaay Fortman (PPR), IJmker (CPN), Abma (SGP)

zich toegang te verschaffen tot een speelautomatenhal. Dit strafrechtelijk verbod geldt echter niet voor horecagelegenheden. Er is dus gekozen voor een toegangsverbod in plaats van een algemeen speelverbod. De vraag rees bij de aan het woord zijnde leden of hier niet naar een betere regeling gestreefd had kunnen worden. Kan nadere informatie worden verstrekt, zo vroegen zij, over de regelingen die in andere Europese landen ter zake getroffen zijn.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. konden instemmen met dit wetsontwerp, ook al staat het huns inziens haaks op het nu alom aangehangen streven naar decentralisatie en deregulering. De aard van de materie maakt een complexe regelgeving noodzakelijk, die in wezen toch een heldere en eenvoudige structuur gekregen heeft.

Ten aanzien van de decentralisatie merkten zij op, dat hun niet duidelijk is, waarom gemeenten wel de bevoegdheid hebben speelautomatenhallen te weren, maar niet de plaatsing van automaten in andere gelegenheden. Deze leden zagen dit onderscheid graag nader toegelicht en merkten nog op, dat speelautomaten toch niet tot de noodzakelijke levensvoorzieningen zijn te rekenen, zodat gemeentebesturen zeer wel de mogelijkheid gegeven had kunnen worden deze apparaten geheel te weren.

Het belangrijkste element van het onderhavige ontwerp is naar het gevoelen van de aan het woord zijnde leden het streven excessieve verliezen voor de spelers te voorkomen. De omvang van de noodzakelijkerwijs te lijden verliezen wordt verder bepaald door de mogelijkheid tot een rendabele exploitatie te komen. Deze leden vroegen zich af wat onder dat laatste verstaan wordt. Bij een gemiddeld verlies van f 45 per uur en zes speeluren per dag komt de bruto opbrengst per apparaat op bijna een ton per jaar. Is die schatting juist? En tot welke netto winsten leidt dit voor exploitanten en vergunninghouders ex artikel 30c na aftrek van kosten en omzetbelasting? De inkomsten van exploitanten lijken daarenboven goed gewaarborgd door de omstandigheid dat per exploitant ca. 80 speelautomaten in bedrijf zijn. Liggen er dus toch geen mogelijkheden het gemiddelde verlies nog verder te beperken?

De aan het woord zijnde leden zouden graag nadere toelichting hebben op de uitspraak van de Staatssecretaris van Economische Zaken (Handelingen Tweede Kamer, zitting 1982–1983, blz. 527) dat het gemiddelde uitkeringspercentage niet te toetsen valt, daar zij begrepen hebben, dat dit gemiddelde uitkeringspercentage nu juist één van de randvoorwaarden vormt, waaraan voldaan moet zijn, wil een automaat voor toelating in aanmerking komen. Op welke wijze kan een ontoetsbare grootheid als randvoorwaarde dienen?

Dezelfde leden vroegen vervolgens, waarom een vestigingsregeling voor exploitanten een te zwaar middel zou zijn (zie Handelingen Tweede Kamer, zitting 1982–1983, blz. 527).

Door het illegale karakter van het spel kon tot nu toe geen inzicht verkregen worden in de aantallen verslaafden en de aard en omvang van de verslaving. Zal dit na inwerkingtreding van dit wetsontwerp anders worden?

De leden van de fractie van de V.V.D. constateerden dat het thans aanhangige wetsontwerp weliswaar aan de ene kant de mogelijkheid biedt om bestaande toestanden die thans met de wet in strijd zijn te legaliseren, en mede daardoor om beter tegen uitwassen op te treden – welke mogelijkheden zij toejuichten –, doch dat anderzijds bepaalde thans legale toestanden door dit ontwerp in principe worden verboden, zij het dat daarop bij algemene maatregel van bestuur weer uitzonderingen gemaakt kunnen worden. Met name dachten zij daarbij aan de voorgestelde beperking van plaatsen waar speelautomaten geplaatst kunnen worden tot de in artikel 30c genoemde categorieën. In dit verband wilden zij graag vernemen:

a. wat ertegen is dat – bij voorbeeld – de klanten van een wasserette zich tijdens het wachten op het verloop van het wasproces de tijd korten met een flipperkast of ander behendigheids spel;

b. hoe dit systeem van verbod met eventuele uitzonderingen past in het in het regeerakkoord opgenomen dereguleringsstreven.

Daarnaast stelden zij nog de volgende vragen:

Zijn de bewindslieden bereid om overeenkomstig de door de VAN gedane suggestie onder de in artikel 30a laatste zinsnede, bedoelde bestemmingen in elk geval te brengen de keuring van een prototype door het IJkwezen?

Achten zij het in overeenstemming met het systeem van de voorgestelde regeling indien een gemeente een aanwezigheidsvergunning zou binden aan een individueel toestel? Volgt uit dit systeem niet veeleer dat een ondernemer op grond van zijn vergunning het recht heeft een willekeurig toestel voorhanden te hebben (zij het eventueel beperkt tot een bepaalde categorie) mits dit aan de door de wet gestelde vereisten voldoet, zodat hij zonder de vergunning te vernieuwen zijn toestel kan vervangen?

In eerdere stadia van de behandeling van dit ontwerp is gesteld dat de heffingen kostendekkend zullen zijn voor het op te zetten controle-apparaat. Geldt dit ook voor de, onder meer door de politie uit te oefenen, controle ter plaatse waar automaten opgesteld staan?

Evenals de leden van de fractie van het C.D.A. vroegen de leden van de fractie van de V.V.D. of een schatting is gemaakt van de werklast die van dit ontwerp eventueel het gevolg zal zijn voor de justitie, en welke daarvan de uitkomst is, alsmede of een schatting is gemaakt van de werklast voor het College van Beroep voor het Bedrijfsleven, en welke daarvan de uitkomst is. Voorts vroegen zij welke maatregelen zullen worden getroffen om een eventueel verhoogde werklast op te vangen.

De leden van de fractie van D'66 wilden zich in dit verslag onthouden van het maken van opmerkingen en het stellen van vragen. Wel behielden zij zich het recht voor bij de openbare behandeling nader in te gaan op met dit wetsontwerp verband houdende onderwerpen.

De voorzitter van de commissie,
Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn

De griffier van de commissie,
Dijkstra-Liesveld